

ข้อเสนอการวิจัยที่กินสำหรับอำเภอเมืองปทุมธานี

นายไกรส นิ่มมานพ

ศูนย์วิทยพัทยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาเ่ง เมืองมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย
ภาควิชาเ่ง เมือง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย
พ. ศ. ๒๕๒๕

ISBN 974-561-460-2

011611

i 16975194

LAND USE PROPOSAL OF AMPHOE MUANG PATHUM THANI

Mr. O-Part Nimmanop

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban Planning**

Department of Urban Planning

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์
จีนิสติก

ภาควิชา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ขอเสนอการไว้ที่กินของอำเภอเมืองปทุมธานี

นายโอกาส นิ่มมานพ

ผัง เมือง

ศาสตราจารย์ อัน นิ่มมานพ เหมินท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มานพ พงศ์ทัต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

Signature

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประวิทย์ บุณนาค)

คณะกรรมการ สอบัณฑิตวิทยาลัย

Signature

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติ จิระกุล)

Signature กรรมการ

(ศาสตราจารย์ อัน นิ่มมานพ เหมินท์)

Signature กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มานพ พงศ์ทัต)

ศูนย์วิทยุโทรพยาธิกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวขื่อวิทยานิพนธ์

ชื่อนิสิต

อาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชา

ปีการศึกษา

ข้อเสนอการไร้ที่คืนของอำเภอเมืองปทุมธานี

นายโอกาส นิยมานพ

ศาสตราจารย์ อ้น นิยมานเทนิท

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นานพ พงศ์ทัต

ผัง เมือง

๒๕๒๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นรายงานศึกษาเบื้องต้นสำหรับการพัฒนาชุมชน หรือ ความเจริญเติบโตของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานีและบริเวณใกล้เคียง ซึ่งเป็น บริเวณที่จะมีความสำคัญของประเทศในอนาคต ทั้งนี้เพราะทำเลที่ตั้งของเทศบาลเมือง ปทุมธานีหรือศูนย์กลางของอำเภอเมืองปทุมธานีในปัจจุบันมีความเหมาะสมในการที่จะ พัฒนาให้เป็นเมืองบริวารของกรุง เทพมหานคร หรือเป็นย่านอุตสาหกรรมที่อยู่ไม่ไกลจาก กรุง เทพมหานคร วัตถุประสงค์และขอบเขตในการศึกษาประการแรกคือ เพื่อศึกษา ประวัตติความเป็นมา สภาพพื้นฐานทางด้านกายภาพ ประชากร เศรษฐกิจและสังคม ของชุมชน ประการที่สอง เพื่อศึกษาการพัฒนาของชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยเน้น หนักด้านการไร้ที่คืนของชุมชน ประการที่สาม คาดคะเนการไร้ที่คืนของชุมชนในอนาคต และหาทิศทางการขยายตัวของชุมชน และประการสุดท้าย เสนอการไร้ที่คืนของชุมชนให้ เหมาะสมตามหลักวิชาการวางผัง เมือง

ปัจจุบันชุมชนเทศบาลเมืองปทุมธานีตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ทางเหนือของกรุง เทพมหานคร ประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ไม่มีเส้นทางคมนาคมสายตรง ที่จะเชื่อมชุมชนสองฟากแม่น้ำของจังหวัด ทำให้ชุมชนด้านตะวันตกถูกตัดขาดจากทางหลวง แนวนอนสายสำคัญที่จะ ไปสู่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ชุมชนเมืองปทุมธานี ไม่สามารถจะรองรับความเจริญเติบโตของกรุง เทพมหานคร ได้ดีเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้วิจัย

จึงได้ทำการพิจารณาถึงการไว้ที่ดินของเทศบาลเมืองปทุมธานี โดยพิจารณาจากอุปถายทาง
 อากาศต่างวาระเพื่อประกอบการพิจารณาหาแนวโน้มนการไว้ที่ดิน โดยกำหนดทางเลือกไว้
 ๒ ทางเลือก คือ กรณีที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานทางด้านการคมนาคมพบว่าชุมชนนี้ต้อง
 ใช้พื้นที่ประมาณ ๕ ตารางกิโลเมตร ส่วนอีกกรณี ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐาน
 การคมนาคม เช่น การสร้างสะพานเชื่อมชุมชน ๒ ฝากแม่น้ำใกล้ชุมชนพบว่าใช้พื้นที่
 สำหรับชุมชนเมืองปทุมธานีเพิ่มอีก ๒๖ % และในกรณีนี้คาดว่าจะเป็นผลดีในด้านการ
 รองรับความเติบโตของกรุงเทพมหานคร หรือเป็นเมืองบริวารของกรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Land Use Proposal of Amphoe Muang Pathum Thani
Name Mr. O-Part Nimmanop
Thesis Advisor Professor An Nimmanahaeminda
 Asistant Professor Nanop Pongsatat
Department Urban and Regional Planning
Academic Year 1981

ABSTRACT

This thesis embodied a preliminary report on the study of development communities or the growth of communities in the Municipality of Pathum Thani and the area surroundings which are very important for the country in the future. This is because the site of the Municipality of Pathum Thani or the centre of Changwat Pathum Thani is now appropriated to be developed as one of a satellite town of the Bangkok Metropolitan, or the industrial land that is not very far from Bangkok the capital. The aims and scopes of this thesis are : First to study historical background physical features, population, economical and social of the communities. Secound, to study the development of communities in the past and up to present emphasizing on land use of the communities. Third, to estimate the land use in the future to know the extension of the communities. The last aim is to present the pattern of land use develope by urban planning

At present the Municipality of Pathum Thani is situated on the western part of the Chao Phya River about 30 km north of Bangkok. There is no direct way to join the communities on both sides of the river and that causes the communities in the western part to be cut from main highways of North and the North-East. So the communities cannot get the profit of Bangkok growth as they should. One who study the research, therefore, has studied about and tried to find the best way to use the land in the Municipality of Pathum Thani, depending on a lot of aerial photographs at different times. In this case he points out two ways to the solutions:

1. If there is no change of communication structure in the area, community will be require 5.2 square kilometres.

2. If the communication structure is changed, for instant, some bridges are built to join both banks of the river, the land use must be increase more 20 percent of the first case and then it will effect a lot to Changwat Pathum Thani on getting advantage of the Bangkok growth.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กติการวมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานการต่าง ๆ ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกในการหาข้อมูลจากเอกสารและสถิติเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ หน่วยงานการทั้งกล่าว ได้แก่ สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร, สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร, เทศบาลเมืองมุกดาหาร, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมการปกครอง, กรมแรงงาน, สำนักขังเมือง กรมโรงงานอุตสาหกรรม, กรมทางหลวง และ ฯลฯ

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงท่านศาสตราจารย์ ดัน นิมมานเพ็ญรัตน์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มานพ พงศ์ทัต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำโดยใกล้ชิด รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติ จีระกุด หัวหน้าภาควิชาคังเมือง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ จารุวรรณ ลิ้มปิ่นรัมย์ อาจารย์ภาควิชาคังเมืองที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและขอแนะนำเพิ่มเติมจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ

ขอกราบการวะแด่ บรรดาคุณอาจารย์ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณอาจารย์ในภาควิชาคังเมืองที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ในคานวิชาคังเมือง จนทำให้ผู้วิจัยมีความรู้จนสามารถเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเรียบร้อย.

โอกาส นิมมานเพ็ญ

บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๙
กิตติกรรมประกาศ	๗
รายการตารางประกอบ	๘
รายการแผนภูมิประกอบ	๘
รายการรูปประกอบ	๘
รายการแผนที่ประกอบ	๘
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความสำคัญของ เรื่องที่ศึกษา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ในการศึกษา	๒
๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา	๓
๑.๔ ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๓
บทที่ ๒ งานวิจัยหรือทฤษฎีและแนวความคิดที่นำมาใช้ในการศึกษา	
๒	
บทที่ ๓ วิธีการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	
๓.๑ วิธีดำเนินการศึกษา	๑๒
ก. การรวบรวมข้อมูล	๑๒
ข. การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๒
ค. การเสนอข้อมูล	๑๒
๓.๒ แหล่งที่มาของข้อมูล	๑๓

บทที่ ๔ การเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑	ประวัติความเป็นมาของชุมชน	๑๔
๔.๑.๑	จังหวัดปทุมธานี	๑๔
๔.๑.๒	อำเภอเมืองปทุมธานี	๑๕
๔.๑.๓	ชุมชนเทศบาลเมืองปทุมธานี	๑๕
๔.๑.๔	การบริหารและการปกครอง	๒๐
๔.๑.๕	ที่ตั้งและขอบเขตของบริเวณที่จะศึกษา	๒๕
๔.๒	ลักษณะทางกายภาพ	๓๐
๔.๒.๑	ที่ตั้งและอาณาเขต	๓๐
๔.๒.๒	ลักษณะภูมิประเทศ	๓๒
๔.๒.๓	ภูมิอากาศ	๓๓
๔.๒.๔	ลักษณะดิน	๔๑
๔.๒.๕	ลักษณะทางธรณีวิทยา	๔๔
๔.๒.๖	แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	๔๔
๔.๒.๗	ป่าไม้	๔๗
๔.๒.๘	ลักษณะการไหลที่ดิน	๔๘
๔.๒.๙	ราคาที่ดิน	๕๐
๔.๒.๑๐	การคมนาคม	๕๓
๔.๓	ลักษณะทางประชากร	๖๐
๔.๓.๑	ขนาดประชากร	๖๐
๔.๓.๒	ความหนาแน่นของประชากร	๖๒
๔.๓.๓	การเปลี่ยนแปลงของประชากร	๖๖

๔.๔ ลักษณะโครงสร้างทางสังคม..... ๓๖

 ๔.๔.๑ ท้ายอายุอาศัยของเทศบาลเมืองปทุมธานี..... ๓๖

 ๔.๔.๒ การบริการและสถานบันเทิง..... ๓๘

 ๔.๔.๓ ปุณียสถานและสิ่งที่น่าสนใจของจังหวัดปทุมธานี..... ๔๖

๔.๕ ลักษณะทางเศรษฐกิจ..... ๔๘

 ๔.๕.๑ การผลิตของจังหวัด..... ๔๘

 ๔.๕.๒ อัตรารายได้และผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัด..... ๑๐๖

 ๔.๕.๓ ลักษณะเศรษฐกิจของชุมชนเทศบาลเมืองปทุมธานี..... ๑๐๓

 ๔.๕.๔ การคลัง..... ๑๑๖

บทที่ ๕ การขยายตัวของชุมชน

 ๕.๑ ปัญหาและอุปสรรคของชุมชนเทศบาลเมืองปทุมธานี..... ๑๑๓

 ๕.๒ การขยายตัวของชุมชนเทศบาลเมืองปทุมธานี..... ๑๑๔

บทที่ ๖ ข้อเสนอการไว้ที่ดินของชุมชนเมืองปทุมธานี..... ๑๓๑

บทที่ ๗ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

 ๗.๑ สรุปสาระในวิทยานิพนธ์..... ๑๕๑

 ๗.๒ ข้อเสนอแนะ..... ๑๕๓

 ๗.๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม..... ๑๕๔

บรรณานุกรม..... ๑๖๐

ภาคผนวก..... ๑๖๒

ประวัติผู้เขียน..... ๑๖๔

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

๑	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือนของอำเภอต่าง ๆ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๘-๒๕๒๑	๓๕
๒	จำนวนประชากรในขนาดของเทศบาลเมืองปทุมธานี	๖๕
๓	สถิติจำนวนประชากรของเทศบาลเมืองปทุมธานี เทียบกับอำเภอ จังหวัด และภาค	๗๑
๔	จำนวนประชากรในเขตเทศบาลเมือง อำเภอเมืองปทุมธานี	๗๒
๕	แสดงการเกิด การตาย และอัตราการเพิ่มของประชากร ในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี	๗๓
๖	การย้ายเข้า ย้ายออกในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี	๗๕
๗	รายละเอียดการผลิตขานาปีของจังหวัดปทุมธานี	๘๐
๘	จำนวนร้อยละของผู้มีงานทำ (อายุ ๑๑-๕๕ ปี) แยกตามระดับรายได้ ...	๑๐๗
๙	การกระจายตัวของประชากรในพื้นที่อำเภอเมืองปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๑๖ ...	๑๓๓
๑๐	การกระจายตัวของประชากรในพื้นที่อำเภอเมืองปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๒๑ ...	๑๓๔
๑๑	ความหนาแน่นของประชากรในเขตเทศบาลทั่วประเทศ พ.ศ. ๒๕๒๑	๑๓๗
๑๒	ความหนาแน่นของประชากรในเขตเทศบาลเฉพาะภาคกลาง พ.ศ. ๒๕๒๑ ...	๑๔๑

สารบัญแนฐฐฐ

แนฐฐฐ	หน้า
๑ จำนวนเข้าฝน (รายเดือน) ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๑	๓๖
๒ การขยายตัวของประชากรในอนาคต เทศบาลเมืองปทุมธานี	๓๐
๓ อัตราการเกิด การตายของประชากรในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี	๓๔
๔ เนื้อที่การเกษตรของปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๐	๔๓
๕ การไร้ที่กินเท่านั้นของจังหวัดปทุมธานี	๔๔
๖ ความหนาแน่นของประชากรในเขตเทศบาลทั่วประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๔๔

สารบัญรูป

รูป	หน้า
๑ ชุมชนเมืองปทุมธานี เมื่อธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕	๑๒๐
๒ ชุมชนเมืองปทุมธานี เมื่อกันยายน พ.ศ. ๒๕๑๐	๑๒๓
๓ ชุมชนเมืองปทุมธานี เมื่อกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖	๑๒๖
๔ ชุมชนเมืองปทุมธานี เมื่อมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๒๕

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนมที่

แนมที่แนมเลข

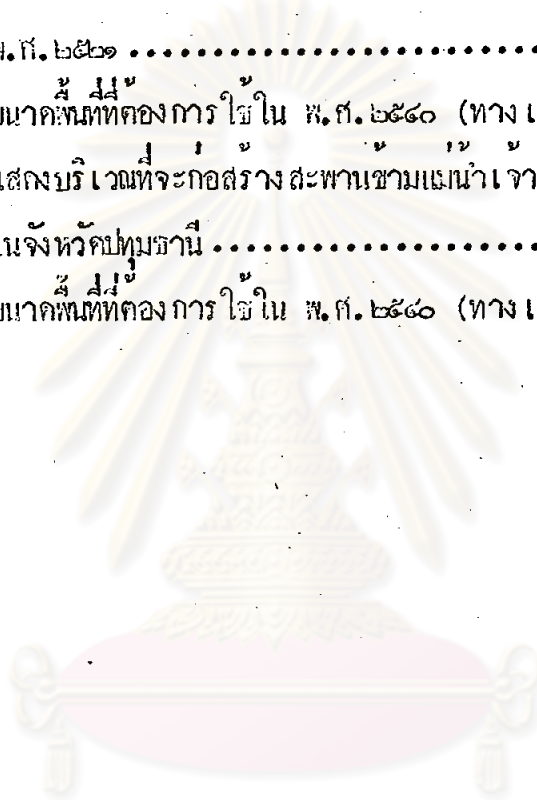
หน้า

๑	คำบลดาง ๆ ในเขตอำเภอมืองปทุมธานี.....	๒๔
๒	เขตเทศบาลเมืองปทุมธานี	๒๗
๓	เขตเทศบาลเมืองปทุมธานีที่ขอขยาย.....	๒๙
๔	ที่ตั้งจังหวัดปทุมธานี	๓๑
๕	แสดงปริมาณน้ำฝนปานกลาง ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๔-๒๕๑๓.....	๓๗
๖	ภาคภูมิอากาศของประเทศไทย.....	๔๐
๗	แสดงลักษณะดินบริเวณจังหวัดปทุมธานี.....	๔๒
๘	ความเหมาะสมของดินในการปลูกข้าว	๔๓
๙	แสดงลักษณะธรณีวิทยาของจังหวัดปทุมธานี.....	๔๕
๑๐	ราคาที่ดิน	๕๒
๑๑	เส้นทางหลวงจังหวัดปทุมธานี.....	๕๔
๑๒	ปริมาณการจราจร พ.ศ. ๒๕๒๐	๕๕
๑๓	เส้นทางคมนาคมทางน้ำ	๕๘
๑๔	เขตตำบลในอำเภอเมืองปทุมธานี	๖๔
๑๕	ความหนาแน่นของประชากร (รายตำบล) พ.ศ. ๒๕๒๑ อำเภอเมืองปทุมธานี	๖๕
๑๖	ที่ตั้งและขนาดโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอเมือง จ. ปทุมธานี	๘๗
๑๗	การไ้ที่ดินของชุมชนเมืองปทุมธานี พ.ศ. ๒๔๙๕.....	๑๒๑
๑๘	การไ้ที่ดินของชุมชนเมืองปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๑๐	๑๒๔
๑๙	การไ้ที่ดินของชุมชนเมืองปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๑๖	๑๒๗
๒๐	การไ้ที่ดินของชุมชนเมืองปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๒๒	๑๓๐

แม่ทမ်းหมายเลข

หน้า

๒๑	การกระจายตัวของประชากรในเส้นโค้ง (Lorenz Curve) อำเภอเมืองปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๑๒ และ ๒๕๒๑	๑๓๕
๒๒	ความหนาแน่นของประชากรในเขตเทศบาลทั่วประเทศ พ.ศ. ๒๕๒๑	๑๔๕
๒๓	ขนาดพื้นที่ของการใช้ที่ดินใน พ.ศ. ๒๕๔๐ (ทางเลือก ๑)	๑๕๑
๒๔	แสดงบริเวณที่จะก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ในจังหวัดปทุมธานี	๑๕๓
๒๕	ขนาดพื้นที่ของการใช้ที่ดินใน พ.ศ. ๒๕๔๐ (ทางเลือก ๒)	๑๕๕

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย